

őber 9.
 nesterétől.
 1000-1.1
 mény.
 a város
 teendők
 k tiszt-
 ővi októ-
 őrosházi
 verseny-
 a részt-
 ivja.
 nevezett
 k alatt
 október
 őzsef,
 urada-
 ő erdő-
 ő bérbe-
 venni
 t f. évi
 i Jenő
 radalmi
 edjenek.
 udhatók
 őerdész-
 őzség.
 1001-1.1
 ág, mint
 őzi, hogy
 őltal kép-
 őehajató-
 ő Szószta
 ő elleni
 őa iránti
 ően levő
 őövetkező
 ő049. sz.
 ő. i. sz.
 ő korona
 őhő 28-ik
 őházánál
 őikiáltási
 ő, hogy
 őandialis
 őváltság-
 ő a kiki-
 ővagy az
 őrfolyam-
 őovember
 őminiszteri
 őékképes-
 őkiküldött
 őroságnál
 ől kiáll-
 ő egyenlő
 őérés jog-
 őásodikat
 őindig az
 őkamattal
 őny letéti
 őény kap-
 őkincstári
 őetbe fog
 őpontjai a
 őlkviirat-
 őaróságá-
 őság, mint
 ővi szept.
 őPetrik,
 őaljárásbíró.

Szerkesztőségi iroda:
 Nagy-Becskek,
 Zápolya-utca 1-ső szám,
 hová a lap szellemi részét illető
 minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
 Plettz Fer. Pál könyvnyomdája
 Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
 hová a hirdetések, az előfizeté-
 sek és a lap szétküldésére vo-
 natkozó felszólalások intézendők.
 Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.
 Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
 Egész évre ——— 24 kor.
 Félévre ——— 12 „
 Negyedévre ——— 6 „
 Egy hóra ——— 2 „
 — Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések
 a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
 Azonkívül az összes hirdetési
 irodákban.

Megjelenik
 vasár- és ünnepnapok kivételével
 mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1901.

XXX. évfolyam. 232. szám.

Csütörtök, október 10.

Megyei érdekek.

Nagybecskerek, 1901. október 10.

(P—y.) Az országgyűlési képviselő-
 választások lezajlása után érkezettnek
 tartjuk az időt arra, ismét azzal a kérdé-
 sel foglalkozni, mi történjék első sorban vár-
 megyénk lakosága kedvezőtlen gazdasági
 helyzetének javítása érdekében? A választ
 e kérdésre megadta a megyei gazdasági
 egyesület akkor, midőn elhatározta, hogy
 mindenképp egy Nagybecskereken építendő
 cukorgyár létesítése iránt mozgal-
 mat indít, miután csak a cukorrépa-termé-
 lés meghonosításával lehet földjeink termény-
 hozamát, állattenyésztésünket emelni, nagy-
 részt még mindig egyoldalú gazdasági
 rendszerüket megszüntetni, helyesebben
 javítani, a gazdasági munkások kereset-
 forrását élesíteni.

A mozgalom, mint olvasóink tudják,
 széles körben lett megindítva, és ennek
 következtében nemcsak a cukorgyár
 létesítése körül első sorban közvetlenül
 érdekelt földbirtokosok, hanem másod-
 sorban és csak közvetve érdekelt testü-
 letek és egyesek is jegyezték részvényeket.
 Az eddig történt részvényjegyzésekkel
 azonban azon hozzájárulási összeg nem
 lett biztosítva, mely a gazdaérdekeltség
 részéről az alapítók által kívántatik.

Lehet, hogy e ki nem elégiő ered-
 mény gazdáink súlyos anyagi helyzeté-
 nek, a gazdasági újításoktól való idegen-
 kedésnek, a multban egyes vállalatoknál
 tapasztalt csatlódásának a következménye;
 mi azt reméljük, hogy inkább birtokosaink
 nehezekebb elhatározási képességének az
 elmúlt nyári hónapokon át tartott el-
 foglaltságának, az általános érdeket le-
 bilincselő politikai mozgalomnak eredménye,
 és hogy gazdáink most már nem fognak
 késni, a gazdasági egyesület határozatából
 kifolyólag hozzájuk intézett felhívást
 figyelembe venni, a tervezett cukorgyár
 alapítási költségeihez az eddiginél nagyobb
 mérvben hozzájárulni.

Azon gazda, kinek földjei valamely

vasuti állomáshoz közel fekszenek, ön-
 magát károsítaná meg, ha a szóbanforgó
 felhívást mellőzné, saját és gazdátársai
 helyzete gyökeres javításával nem törődne.

Miben állna a gazdának jövedelem-
 szaporodása, e lapok hasábjain ismételve
 ki volt mutatva, azért azokat újra elő-
 számolni tartózkodunk és egyedül oly
 adatok közlésére szorítokozunk, melyek a
 cukoripar jövedelmező voltát igazolják,
 hogy ezzel kimutassuk, miszerint a ter-
 vezett cukorgyár részvényei előreláthatólag
 csak jövedelmet, legalább a rendes kamat-
 nak megfelelő osztalékot hozhatnak.

Ez adatokat a m. kir. kereskedelmi
 miniszter által, az év folytán a magyar
 korona országainak gyárparáról kiadott
 nagybecsü munkának a cukorgyártásra
 vonatkozó részéből közöljük.

1898 ik év végén Magyarországon 20
 répacukorgyár volt tizemben; ebből Pozsony
 vármegyében 3, Sopronvármegyében 5,
 jelétül annak, hogy ott, hol értelmes, intenzív
 gazdálkodásra hajló vagyonos gazdakö-
 zönség van, az a cukorrépa termeléssel
 kapcsolatos előnyöket csakhamar felismerte,
 fokozni sietett.

A 20 gyár közül 16 az ország nyugoti
 és csak 4 esik a keleti részébe, bizony-
 ságául annak, hogy az ország nyugoti fele
 közgazdaságának ugy mezőgazdasági,
 valamint ipari része már régebben kifej-
 lődött és magasabb színvonalon áll, mint
 a keleti fele.

Az összes létező cukorgyárak saját
 kezelésben vannak, annak jelétül, hogy a
 cukorgyártás hazánkban kiváltképen az
 újabb időben oly virágzó iparág, mely a
 reafordított gondot anyagilag szépen jutal-
 mazza és hogy a meglevő ipartelemek
 tulajdonosait semmiféle ok nem kézteti,
 hogy gyáraik bérbeadásával kísértsék meg
 bennök fekvő tőkékük gyümölcsösztetését.

E körülményt legékesebben bizonyít-
 ják azon számok, melyek a létező cukor-
 gyárak termelési képességének fokozására
 világot vetnek.

Mig az 1866—67. termelési évben 18

gyárban 92 kazán volt található 4.082
 négyzetméter fűtési felülettel, addig
 1898—99-ben, dacára annak, hogy
 a 33 évi időköz alatt a gyárak
 száma csak kettővel növekedett,
 a kazánok száma már 244-et a fűtési
 felületük 46.010 négyzetmétert tett.

Az 1888. évi XXIII. t.-c. meghozatala
 után 1897-ig a használt kazánok száma
 101-ről 241-re, azok fűtési felülete pedig
 8.773 négyzetméterről 43.447 négyzet-
 méterre növekedett.

A kazánok számbeli növekedése
 sokkal csekélyebb, mint a fűtési felület
 növekedése jelétül annak, hogy cukor-
 gyáraink mind nagy munkaképességű
 berendezéssel látták el magukat.

Érdekesnek tartjuk azt is közölni,
 hogy gyáraink munkaképességét tekintve
 ugy Ausztriát, valamint Németországot
 jelentékenyen felülmuljuk, mert míg hazánk
 cukorgyárainak mindegyikére a foglalkoz-
 tatott összes motorerőből átlagban
 578-10 hajtóerő egység jut, addig Ausztriá-
 ban egy gyárra 318-89, Németországban
 pedig csak 251-88 egység esik.

Tanulmányok a magyar cukorgyárak
 által az 1866—1898. években feldolgozott
 répa mennyiségére vonatkozó adatok is.
 1866/67. évben 1,249.408 mm. lett fel-
 dolgozva, 1898/99. évben pedig 16,242.235
 mm., az előbbi évben 125—257, az utóbbi
 évben 163—300 fillér átlagos árt fizettek
 a gyárak a répa métermázsájáért.

A nyers cukor termelése 1866/67. év-
 ben 97.854, 1898/99. évben 1,985.855. mm.
 tett ki.

A cukortermelés emelkedésével annak
 fogyasztása is emelkedett 1890. évben
 egy magyarországi lakos 2-30 kg. cukrot
 fogyasztott, 1899. évig ez átlag fokozato-
 san 4-40 kgra emelkedett. Hogy ez átlag
 mily kevés, azt akkor látjuk, ha más
 országok lakosainak cukorfogyasztásával
 összehasonlítjuk, Angliában a fejenkénti
 cukorfogyasztás 38-34 kgra, Németalföldön
 37.33 kgra rug.

Mindaz adatok kétségen felül bizo-

A „TORONTÁL“ tárcája.

Én fehér virágom!

Hiszek neked Édes! mint az Istenemnek,
 Hiszen tiszta szívben bűnök nem teremnek,
 Te vagy az én hitem, édes boldogságom,
 Én fehér virágom!

Hőfőhő a lelked, nincsen salak rajtad,
 Hajnal hasadása mosolyogó ajkad,
 Te vagy az én édes, legszebb hajnal-álomom,
 Én fehér virágom!

Nincs a te arcodnak kerek földön mása,
 Értted ver szívem minden dobbauása,
 Te vagy minden nekem ezen a világon,
 Én fehér virágom.

n. — d. —

Részvét-levelel egy apához.

Megilletődéssel olvasom az újságokban a
 szörnyű csapást, mely apai szívét sújtotta. Fia,
 kire nyilván az apa' szív büszke szeretetével
 nézett, egy sötét, bus órában önkézevel vetett
 véget ifju életének. En őnt csak hire, neve sze-
 rint ismerem, mélyen tisztelt uram, az ifjut
 sem láttam soha s im, érzem, hogy könnyűl
 ég a szemem.

Észembe jut, Istenem, mi jut eszembe most
 ebben a szomorú pillanatban! Szép ősi nap
 volt, olyan mint ma. Az én kicsi fésskem la-
 kóinak arca édes izgalomban égett. Mi tör-

tént? Jött egy hordár s hozott egy nagy ska-
 tulyát. Abban a skatulyában feküdt egy gyö-
 nyörű szép baba, kék selyem ruhában. Nagyobb
 mint az én bölcsőbeli lányom. Es volt a baba
 mellett egy cédula. A cédulára pedig ez volt
 ráírva: „A hatodik-nak — az édes apja egyik
 tisztelője”. Semmi név.

— Ki küldi? — kérdeztük a hordárt.
 — Egy fiatal ur adta át az Andrásy uton.
 — Nem ismeri?
 — Nem.

Nagy volt a mi álmélkodásunk. Végig jár-
 tattuk elménket valamennyi ismerősünkön.
 vajjon kitől eredhetett ez a kedves figyelem.
 Ime, irtam egy tárcát a hatodik gyermekről s
 valaki küld hozzá egy — hetediket. Olyat, aki
 nem sir s nem kér enni.

Hogy nőtl ered a kedves figyelem, abban
 mindjárt megállapodtunk. De hát ki lehet ez a
 nő? Lázás nyomozásba fogtunk és — a csodá-
 latos véletlenség nyomra vezetett. On volt az,
 bánatos szívé apa, ki női lélek finomságára
 valló gyöngédséggel felvidámitotta a mi kicsi
 fésskűnket. On, mélyen tisztelt uram, aki ott áll
 egy hatalmas pénzintézet élén, olvasván a szegény
 magyar író tárcáját a hatodik gyermekről, hir-
 telen egyet gondol, aztán elmosolyodik s kész a
 kedves terv; csináljunk egy jó napot a hatodik
 apjának.

Aztán megtudtam azt is, hogy ön aggódva
 gondolt arra, hátha nyomra jövök. Hadd ne
 tudjam meg soha, ki volt az a meleg szívé ember.
 Hát — meghagytam a hitében.

De most, uram, nem tudok parancsolni

a szívemnek. Mindig szeretettel gondoltam önre,
 kiről addig csak annyit tudtam, hogy hatalmas
 eszü pénzember, talán ridégnek is gondoltam,
 ha néha-néha megfordult a neve előttem s lám:
 épp ugy a gyermekeiért élő, haló, gondos, me-
 legszívű családapa, mint a magunkfajta szegény
 ember. Mekkora nőtt a szememben.

S ön most elvesztette a fiát. Talán éppen
 azt, aki közvetítője volt az ön kedves figyel-
 metességének. Nagy vagyon, nagy szeretet vette
 körül s hajh, itt hagyott vagyont, szeretetet,
 édesanyai csókot, apai ölelést, mindent! Meg-
 reszket a szívem. Hát arra neveljük fiainkat,
 hogy mikor épp megnyilik előttük a küzdelmek
 közt is oly szép életpálya, gyászba borítsák a
 mi szívünket?

Ne, ne várjon tőlem vigasztaló szavakat,
 uram. Erre a bánatra nincs vigasztalás. En
 most oly tehetetlennek érzem magamat. Egye-
 bet sem tudok tenni, mint hogy előveszem azt
 a gyönyörű szép babát, mely eddig érintetlenül
 hevert a skatulyában, odaadom a két esztendő
 csöppségnek. Ő először szemét-száját eltátja.
 Még sohasem látott ily szép babát. Aztán őss-
 szecsapja kis kacsóit. Es ugy maradnak a ka-
 csói összetéve, mintha imádkoznák. Az ő ár-
 tatlan szívének nagy öröme maga az imádság.
 Imádság, mely felszáll az égbe. Felszáll az ön
 fiának lelki üdvösségeért, az ön bánatba merült
 szívének megvigasztalásáért.

A jó Isten hallgassa meg ezt az imádságot.
 Hiszem, erős hittel hiszem, hogy meg is hallja.

B. E.

nyitják azt, hogy a magyar cukoripar egészséges alappal bír, fejlődőképes, és hogy a létező cukorgyárak mellett új cukorgyárak is a biztos jövőre való kilátással alakíthatók, különösen hazánk déli vidékén és nevezetesen vármegyénkben, melynek talaja, klímája az eddigi tapasztalatok szerint cukorrépa termelésére kiválóan alkalmas.

E meggyőződésünkben az sem ingat meg, hogy a román és olasz cukorrépa fellendülése következtében a magyar cukoripar két jó piacát elveszti, mert részben a belfogyasztás növekedése, részben a távolabbi külföldi piacok emelkedő igényeinek kielégítése a cukorgyárak ezidő szerinti jövedelmét még hosszú időre biztosítja és a cukorárak esetleges mérséklése mellett is azok haszonnal üzemben tarthatók lesznek.

Egy saját hasznát szem előtt tartó gazdaközönségnek tehát minden értelmi és anyagi erejét meg kell feszíteni, hogy egy cukorgyár létesítését előmozdítsa, annak tervét megvalósítsa. Vármegyénk birtokosainak többsége sem maradhat meg eddig észlelt tétlenségében, ha gazdasági jövője szíven fekszik és nemcsak panaszkodni, hanem tenni is tud.

A tetterő felébresztésére sokat tehetnek az újonnan megválasztott országgyűlési képviselők, meggondolva azt, hogy választóik érdekeit a közélet minden terén előmozdítani hivatvák.

A sikert biztosító hozzájárulást azonban nagybirtokosainktól kell elvárni, mert a mezőgazdasági ipar megteremtésére ezek vannak hivatva, miután abból természetesen a legtöbb hasznot húzhatják és az arra szükséges vagyonnal, hitellel rendelkeznek.

Mily tetemesen emelkedett egyes uradalmak jövedelme közelmúltban levő cukorgyárak üzemeltetésénél, azt számtalan számszerű adattal lehetne bizonyítani, ha a dolog nem volna köztudomású; hogy ennek dacára nagybirtokosaink közül a cukorgyárak csak egy jegyzett nagyobb összegű részvényeket és legtöbb nagybirtokosunk eddig a részvényeket jegyzők között el nem fordul vagy csak aránytalanul csekély összeggel fordul elő, ezt szomorú jelenségnek kellene minősíteni, ha nem lehetne abban bizni, miszerint a válság órájában az illetők az oly fontosnak ismert közgazdasági cél megvalósításához, saját előnyükre, erejükhez képest hozzá fognak járulni és tartózkodó eljárásukkal a gazdasági egyesület által megindított mozgalom sikerét nem veszélyeztetik.

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfűtő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 6 órától kezdve délig az irak részére nyitva van; hűtőgépek részére minden kedden és pénteken délután 5 óráig; ugyanazon napokon este 1/8-tól 1/8-ig irak részére is. A kádifűtő egész nap este 7 1/2 óráig nyitva marad.

Október 14. Vármegyei őszi közgyűlés.

„ 14. Nyugdíj választ. ülés d. u. fél 4-kor.

— Az egyházmegye nesztora. Dollencz József apát kanonok elhunytával a szegedi születésű Nyáry György, nyugalmazott tóbai plébános lett az egyházmegye „agá”-ja. Nyáry György 1813. április 24-én született Saegden s így 89-ik életévét éli; pappá 1836-ban szentelték. Segédlelkésze volt Apátfalván, Nákófalván, Török-Bácsán, mint plébános-helyettes működött Kis-Teremián, Makón, Orcyfalván, Brukenauon, Gyarmathán, Nagy Kikindán, Nagy-Jécsán Zombolyán és Nagybecskerekén. A szabadságharc alatt Mollyfalván volt plébános és Tóban 1864–1899-ig működött hívei köz szeretete közt mint lelkész.

— Az építkezési bizottság ülése. Tegnap délután a városi építkezési bizottság Pánics Daniel v. tanácsos elnöklésével ülést tartott, amelyen részt vettek Opolcsér Lajos,

Schneller Gyula, Jakoby Gábor bizottsági tagok és Mattanovich György jegyző; a m. kir. honvédség részéről Tamásovits Gyula őrnagy, Üveges Imre főhadnagy és Kellner Miksa m. kir. mérnök. Az ülés tárgya volt a helybeli honvédlaktanya parancsnokságának jelentése, mely szerint a laktanya szárnyépületének falain és mennyezetén repedések mutatkoznak. A bizottság a helyszínen járván, egyhangulag konstatálta, hogy azok a repedések a nyár folyamán történt földrengés következtében állhattak elő, azonban gyors segítségre szükség nincsen. A mérnökség utasítást kapott, hogy egy hónapon át figyelje meg ezeket a repedéseket s majd a jelentés alapján fog a további intézkedések tekintetében véleményt adni a városi tanácsnak.

— Gyenge vásár. Őszi vásárunk első napja nagyon rosszul ütött be, amit részben a túlnedves időjárásnak lehet tulajdonítani; legfőképpen azonban annak, hogy a város területén a legutóbbi napokban föllépett sertésvész következtében egyetlen egy sertést sem hajtottak föl. Marháiban szintén gyenge volt a felhajtás és még gyengébb a vételkedv, egykedvűen ásitózik a vásári latyakban az eladásra hozott barom a vevőre váró gazdával. Hiába, kevés a pénz és ez a legfőbb oka, hogy a máskor oly forgalmas nagybecskereki őszi vásár most oly gyenge lett, hogy rendes körülmények közt egy-egy heti piac is töltesz rajta.

— A törökbecsei mandátum. A B. H. nak írják: Rohonczy Gedeon pártja petícióval fogja megtámadni Pavlovics Lyubomir, a megválasztott nemzeti képviselő mandátumát. A petíció argumentumait egy bizottság gyűjti Törökbecsén s hivatalos vizsgálat is lesz a törökbecsei választás dolgában. A megválasztott képviselő hívei ugyanis Aracsnál föltartóztatták Rohonczy Gedeon híveit. A főispán huzarságot kért Törökbecsére, s már szállást is csináltak a lovasságnak, de a huzsárok egyre késtek. A szerbek ekkor azt hirdették, hogy Rohonczyt a kormány elejtette, azért nem kap katonaságot s maga a jelölt több ízben hangoztatta, hogy Széll Kálmán miniszterelnök maga óhajtja, hogy a szerbek most már szerb képviselőt küldjenek az országgyűlésbe. Rohonczy Gedeon ellen a végéig lámitották a népet, egy községben az elvadult isgatók életveszedelemesen megfenyegették a kormánypárti jelöltet, a ki évtizedeken át képviselte a kerületet s közszereplésben áll a megye és a kerület értelmisége előtt. Azaz is agitáltak ellene, hogy elszántatja a szegény ember földjét, s a birtoka után semmit se fizet. A legnagyobb vád azonban az, hogy a nemzeti jelölt kijelentette, hogy neki nem kell magyar lobogó, s szerb zászló alatt akar győzni s egyik bevonulásán vitték is előtte a szerb lobogót.

— A katonatisztek nyugdíja. A közös hadügyminiszteriumban már elkezdültek a katonatisztek nyugdíjáról, valamint a katonatisztek özvegyeinek és árváinak ellátásáról szóló új törvényjavaslatok. A javaslatokat véleményadás céljából már el is küldték az osztrák és magyar miniszteriumoknak. Az osztrák kormány már hozzá is járult ezekhez a javaslatokhoz s a mint a magyar kormány is kijelenti hozzájárulását: azonnal a parlamentek elé kerülnek a javaslatok. A ma érvényben levő katonai nyugdíjtörvényeket még huszonhat évvel ezelőtt hozták s ma már nincsenek összhangban az azóta nagyon megváltozott viszonyokkal és szükségletekkel. Eddig a katonatisztek minimális nyugdíja 600 korona volt, a javaslat szerint pedig 1200 korona lesz a nyugdíj minimuma. Nevezetes reform lesz továbbá az is, hogy míg eddig negyven évi szolgálat után kapott a tiszt teljes nyugdíjat, addig ezután rövidebb (de ma még meg nem határozott) idő múlva kapnak teljes nyugdíjat a katonatisztek. A katonatisztek özvegyeinek és árváinak ellátásáról szóló törvényjavaslatokat ma még titokban tartják; valószínű azonban, hogy az özvegy ellátást egyes rangfokozatokban ötven, sőt száz perccenttel fogják emelni s hasonlóképpen emelni fogják a tiszt árvaik ugynevezett neveltetési járulékait is.

— Itt van az ős. Apró szemű, sűrű eső permetezik a beborult égről. Csipős, hideg szél sivit végig a letarolt, kopár avaron hűgöve, sikongva. A napsugár, melynek vérforraló, pereselő heve bimbó szökkenette a csirát, komor sűrű felhők mögé rejtőzött s csak néha-néha tör át egy-egy halavány, színtelen, gyöngy sugar

a foszlányokra szakadozott felhőregegen. Sárgult leveleket, elhervadt virágszirmokat röpit végig a tengernyi rónán a sziszegő, susogó szél. A sugóerdő diszei a százados fák lombvesztetten, kopáran állanak az ijeszítő némaságban. Madár dai nincs már, hisz az erdők dalosai az utolsó meleg napsugárral elszálltak messzire, túl a tengerekre, szebb, ragyogóbb hazába, hol örök a tavasz s hol az őszi szellő nem susog bánatos regét elmulásról, lassu haldoklásról. Borongó hangulat szállja meg a lelkeket. Az élet meghalt a halál föltámadt, itt van az ős.

— Kedélyes estély. A nagybecskereki polgári dalárda, mint jeleztük, f. hó 12-én szombaton este fél 9 órai kezdettel a „Temevári sörözők” helyiségében kedélyes estélyt rendez, melynek műsora a következő: 1. Erdei kisdudvirág. Férfikar. Fischer K. J.-től. 2. Frühlingsleben. Duett. Eneklik: Léka J. ur és Léka Józsefné urnő. 3. Reám tekint büvés szemed. Tenor-szólo, dongó karra, Gumbertől. 4. a) Eltörtött a hegedűm Dankó Pistától. b) In diesen heiligen Hallen. Mozarttól. Eneklik: Kovács J. ur. 5. Eji dal. Kvarzett. Marschnertől. 6. Fantasia. Magyar népdalokból, szerző és zongorán előadja: Andel Antal, egyleti karnagy. 7. Szavaltat. Előadja: Pfeiffer Tivadar ur. 8. Lovacki Zbor. Férfikar.

— Száz éves községek. H.-Kécsa, Szrb. Klári, Csene, Szrb.-Neuzina és H.-Bóka községek lakói tudvalevőleg 1801. szeptemberben vándoroltak Horvátországból és települtek ide, Torontálba. Ennek száz éves jubileumát, mint nekünk írják, mindenütt szépen megünnepelték. Mindenütt igen szép és megható módon nyilvánult a hazafias érzület a drága ezer éves hon irányában. Kérjük a nevezett derék községeket: ragaszkodjanak továbbra is odaadó szeretettel és törhetetlen hűséggel az édes hazához. Legyenek mindenkoron hű és igaz gyermekei. Szeretve a királyt, imádják a drága hazát, mert: — „A nagyvilágon e kívül nincsen számukra hely”.

— Názárenus szakaszvezető. Megint megszaporodott egygyel azoknak a száma, akik vallásuk eszméit nehéz büntetést vonnak magukra. Egy Jézus társaságabeli tartalékos szakaszvezető, névszerűt Radoszávlyev László, gyakorlatokra volt a honvédekhez behíva. Radoszávlyev hűségesen megjelent a mondott időre. Tudta, mi a katona regula, hisz annak idején emberséggel kiszolgált a maga két esztendejét, sőt fel is vitte a szakaszvezetőségig. Eljárt a gyakorlatokra is a ügyességével, értelmességével csak dicsőreget aratott. Hanem aztán jött a meglepetés. Lövégyakorlat volt s Radoszávlyev a sorból kilépve, jelentette, hogy új vallása tiltja a fegyverhasználatot, ezért hát semmi áron nem süti el fegyverét. Meg is állt kijelentése mellett, bármily büntetéseket mértek is rá. Hadbíróság elé állították s az tegnapelőtti két évi börtönt szabott ki rá. Míg az ítélet a maga útját megjárja, Radoszávlyev et a szegedi honvédkerületi fogházban őrzik.

— Fölgyújtott kazlak. A karátsonyilageti határban Francl Adolf dettai lakos kárára a múlt éjjel három kazal takarmány és hét kazal szalma leégett. A kár több mint ezer korona. A tűz, mint a rögtön megejtett nyomozás kiderítette, gyújtogatásból keletkezett, a tettes azonban ismeretlen. Valószínűnek látszik, hogy a tulajdonos valamelyik haragosa bosszúból gyújtotta föl a kazlakat, melyek porig leégett.

— Az ezüst váltópénz szaporítása. Az általános forgalomban nagyon érezhető a váltópénz hiánya és bizony gyakran meg van akadva az ember, ha nincs elég ezüstpénz. Az ötkoronások hiánya érezhető leginkább, mert ebből összesen csak 64 millió korona van forgalomban. A magyar és osztrák kormány ennél fogva szaporítani fogja az ötkoronásokat és a hozzávaló ezüstöt, arany ellenében, az osztrák-magyar banktól fogja venni. Ezáltal két eredmény érhető el. Először is kielégítik a tényleges szükséglet a forgalomban, másodsor pedig megszabadítják a jegybankot ezüstkészletének nagy részétől és erőit aranykészletét. Az is eredménynek mondható, hogy ha az egy forintosok, melyek zavarják a korona számítását, lassacskán el fognak tűnni a forgalomból. Hogy mennyi ötkoronást szándékozik a két kormány veretni, az még nincs eldöntve. Minthogy azonban egy kiló finom ezüstből 221 és fél korona ötkoronást vernek, míg egy forintos csak 180 korona kerül egy kiló finom ezüstből, az állam nyeresége az ötkoronások veretéséből elég tekintélyes. Az új öt koronások veretéséhez azonban új törvényre van szükség. A magyar parlamentben ez nem fog nehézségbe ütközni, de vajon az osztrák Reichsrathban? Ausztriában tudvalevőleg az eddigi ötkoronásokat is

csak császári rendelet alapján adták ki, minél fogva még előbb ezt is jóvá kell hagyni a parlamentnek. Annyi azonban bizonyos, hogy es a körülmény nem fogja megakadályozni az új ötkoronások kiadását, mert erre igazán nagy szüksége van a forgalomnak.

— Az iparpártolás ügyének országos szervezése nemcsak, hogy megvalósul, de minden valószínűség szerint az Emke mintájára egy hatalmas szövetség alkotására vezet, mely hálózatát az ország valamennyi nagyobb helységére kiterjeszti. Az „Országos iparpártolási szövetség“ ideiglenes bizottsága Vörös László nyugalmazott kereskedelemügyi államtitkár elnöklete alatt serényen dolgozik az e hó 27-én Budapesten megtartandó alakuló gyűlés előkészítésén. Az alakulást nyomon fogja követni a vidéki autonóm jogkörű főkegyelvités létesítése, Délmagyarországon nem kevesebb mint 15 iparpártoló egyesület létesítése van tervbe véve Temesvár, Pancsova, Versec, Lugos, Fehértéplom, Nagybecskerek, Nagy-Kikinda, Karánsebes, Zombolya, Lippa, Nagy-Sz. Miklós, Vinga, Facset, Resica, Módos szék helyekkel. Ez egyesületek hivatása lesz a központból nyerendő munkaprogramm alapján a magyar iparpártolás nemes eszméjét a gyakorlati életbe átültetni. Kétségtelen, hogy az országos szövetség intenzív működése a bortermeles védelmét a leghatályosb módon fogja előmozdítani.

Színház és irodalom.

* San-Toy. Szépen megtelt nézőtér előtt ment tegnap este másodsor a San-Toy operett. A címszerepet Jám bor Ilonka alakította sok igyekezettel és ügyességgel, bár játéka határozottan mögötte marad Pálfénak. Azok, akik Pálfi Ninától is látták San-Toynak eleven alakítását, önkénytelenül is összehasonlításokat tesznek a két művésznő közt s igen természetesen, a mérleg Pálfi javára billen. Azonban, akik először látták az előadást Jám bor Ilonkával s tudják, hogy kezdő színésznő állott a lámpák előtt, nem fognak fakarkodni az elismeréssel. A kisaasszonynak van tehetsége és mi fő: szép csengésű, üde hangja, idővel még előkelő helyet foglalhat el a primadonnák sorában. Csú-Li szerepét Deák Péter helyett Szalóky játszotta egészen elfogadható módon s az eredetileg Szalókyknak kiosztott Jen Ho szerepét ifj. Ság h y alakította meglehetősen sikerrel. B. Koppán Margit szívéhez szóló énekeért és sikkes táncáért sok tapsot kapott. Kitűnő volt Deák n é a szobaleány szerepében s tüzzel eljárat táncait többször meg kellett ismételnie. B. S.

* Színházi hírek. Strauss remek zenéjű operettje a „Denovér“ kerül ma este színpadra Pálfi Nina, a kedves primadonna jutalomjátékaul. A darab egyike a legjobb operetteknek, a jutalmazandó kiváló tehetségű művésznő, a közönség pedig szereti kedvencét s így előre láthatólag minden tekintetben sikerült előadás lesz a ma esti. Holnap szintén operette megy, a „Kis molnárné“ és aztán még egy előadás s azzal bezárul a muzsa-oszarnok kapuja.

* Szávay Gyula újabb verseskötönyvei. Szávay Gyula két kötetben kiadja újabb költeményeit. Az egyik kötet színpadi és ünnepi költeményeket fog tartalmazni, melyeket utolsó kötetének megjelenése óta írt. Mindkét kötet még karácsony előtt megjelenik. Egy-egy kötet ára 3 kor., díszkötésben 4 korona. Előfizetni külön-külön is lehet az egyes kötetekre.

* A renaissance Alfieri azt mondta, hogy az emberi növény egyszer nőtt nagyra, akkor is a XV. században, akkor is Olaszországban. A renaissance napja, a mely az emberi növényt ol an magasra növesztette, máshová is elküldte sugarait és az olasz renaissance-szal közel egy időben Spanyolországban is támadt egy új renaissance-művészet, a melyet a közös nagy nap növeit, de melynek minden izén meglát-szott, hogy spanyol földben született. A spanyol építészlet legszebb virágai ekkortájt hajtottak ki: a sevillai városház, az Escorial, a sara-gossai San-Engracia-templom, a madridi érseki pslota; azok a nagy templomok, a melyek az Alhambra udvarait és termeit ellepik, csodálatos boltíveik alatt, a kórusol faragott szárnyai közt még most is ott suhog a romantika lehellete. Ezeknek a csodálatos épületeknek a képeit pedig mind megtalálni a Nagy Képes Világtörténet 136. füzetében. A 12 kötetes nagy munka szer-kesztője dr. Marczali Henrik, egyetemi tanár, ki egyttel e kötet írója is. Egy egy kötet ára díszes félbörkötésben 16 korona; füzetekint is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten

egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irod. Int. Rt. Budapest, VIII., Üllői-ut 18. sz.) s minden hazai könyvkereskedés útján.

VÁROSI SZÍNHÁZ.

Nagybecskerek, csütörtök, október hó 10-én
Pálfi Nina jutalomjátékaul:

A B Ö R E G É R.

Operette 3 felv. Irtá: Strauss János.

Személyek:

Eisenstein Gábor, magánzó	— — —	Szalóky Dezső
Rosalinda, neje	— — —	Pálfi Nina
Adél, szobaleány	— — —	B. Koppán Margit
Orlovsky, herceg	— — —	Deák Péterné
Falke, jogtudor	— — —	Ladislav József
Blind, ügyvéd	— — —	Péchy László
Frank, fogházigazgató	— — —	Katri Ferenc
Frosch, fogházfelügyelő	— — —	Deák Péter
Afréd, énekmeister	— — —	Békefi Lajos
Ida, táncosnő	— — —	Sz. Pozsonyi L.
Ali Bey	— — —	Marossy Géza
Cariconi, marquis	— — —	Ifj. Ság h y Ede
Klára	— — —	Szalóky Szidi
Emilia	— — —	Koronkai Ilona
Eliz	— — —	Delinné
Berta	— — —	P. Till Irma
Kornilla	— — —	Makó Rózi
Loujza	— — —	Sz. Szalay Teréz
Irma	— — —	Barna Ilona
Olga	— — —	Végh Róza

Vendégek, táncosok, inasok

A II-ik felvonásban előforduló bohózos táncot lejlik: Ság h y Ede és Koronkai Ilona.

Kezdeté pont 8 órakor.

Holnap, pénteken, okt. hó 11-én:

KIS MOLNÁRNÉ.

(Operette.)

Vonatok érkezése és indulása

Nagy-Becskerekre, illetve Nagy-Becskerekéről.

Ervényes 1901. október hó 1-től.

Erkezik:

A nagybecskereki pályaudvarra:

Zombolyáról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Pancsováról: délelőtt 7 óra 55 p.; délután 6 óra 55 p.
Temesvárról: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Verseczről: délelőtt 9 óra 25 p.; este 7 óra 23 p.
Alibuzárról: este 7 óra 23 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonalon) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 55 p.; délután 4 óra 35 p.; éjjel 10 óra 33 p.

Indul:

A nagybecskereki pályaudvarról:

Zombolyára: reggel 8 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Pancsovára: reggel 8 óra 30 p.; délután 6 óra 30 p.
Temesvárra: reggel 8 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Verseczre: reggel 8 óra 25 p.; délután 4 óra 50 p.
Alibuzárra: reggel 8 óra 25 p.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 58 p.; délután 5 óra 10 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 40 p.
Karlova—Nagy-Kikindára: reggel 5 óra 58 p.

TAVIRATOK.

Választás Zentán.

Budapest, okt. 10. (A „Torontál“ ered. táv.) Zentán, mint onnét sürgönyzik, erős küzdelem folyik. A papok agítálnak Bartha mellett.

A csongrádi választás.

Csongrád, okt. 10. (A „Torontál“ ered. távirata.) Nagy küzdelem folyik Hegyi Antal és Baross János között. Délután fél egykor Barossnak 216 szavazata volt, akinek megválasztása valószínűnek látszik. Hegyire még nem esett szavazat.

A kínai hadjárat emlékére.

Budapest, okt. 10. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Berlinből jelentik, hogy II. Vilmos német császár tegnap küldte el megleghangu levél kíséretében a kínai hadjárat emlékére veretett érmet. A cár Danzigban személyesen vette át ott tartózkodása alkalmával az új érmet. A hadjáratban résztvevő hatalmasságok uralkodói szintén megkapják ezen emlékérmét.

Hó.

Budapest, okt. 10. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Luzernből jelentik: A vierwaldstätti tó környéke egész télies képet mutat, mindenütt, amerre a szem ellát, hóval van borítva a táj. Tegnap reggel a hőmérő 3 fokot mutatott Celsius szerint.

Budweisből sürgönyzik, hogy a Cseh-erdőben tegnap nagy hózivatar dühöngött.

Lőpor-robbanás.

Budapest, okt. 10. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Belgrádból sürgönyzik: Krutovácban, ahol épen a királyi pár látogatására készültek, egy boltban a fölhatalmazott lőpor- és dinamit-készlet fölrobbant. Tizenkét ház lett a robbanás áldozata. A törmelékek három embert agyonsuítottak és 14-en súlyosan megsérültek. A katasztrófa következtében a királyi pár látogatása elmarad.

Budapesti gabonafőzsde.

Budapest, 1901 október 10.

A készárúüzlet hivatalos árjegyzései:

Buza	kilós	50 kilogr. ára		kilós	50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki új	76	7.85	8.—	80	8.20	8.35
Pestvidéki új	76	7.80	7.95	80	8.15	8.25
Bánsági új	76	7.75	7.90	80	0.—	0.—
Bácskai új	74	7.95	8.10	80	0.—	0.—

Rozs	új	elsőrendű	kilós	
			70—72	6.75 6.85
„	„	másodrendű	—	6.55 6.75
Árpa	„	takarmány	60—62	6.90 6.10
„	„	égetni való	62—64	5.75 5.90
„	„	sőrfőzésre való	64—66	0.— 0.—
Zsö	„	—	39—41	6.80 6.90
Tengeri	ő	bánsági	—	0.— 0.—
„	„	másnemű	—	6.15 6.20

Határidő-üzlet.

Budapest, okt. 10. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) Lanyha irányzat mellett, a malmok tartózkodása következtében, a vételkedv is hanyatlott az árakkal együtt, melyek tételenként átlag 5 fillérrel csökkentek. Határidőüzletben déli zárlatkor a hivatalos árjegyzések a következők voltak:

Buza októberre	7.82—7.83
„ 1902. áprilisre	8.23—8.24
Rozs októberre	6.83—6.84
Zsö	7.00—7.01
„ 1902. áprilisre	6.83—6.84
Tengeri októberre	5.10—5.11
„ 1902. májusra	5.08—5.09
Repece szeptemberre	13.75—13.80

HIRDETÉSEK.

Öt darab eke és egy szecskavágó gép — eladó. —

Bővebb értesítés Strasser és König cégnél helyben. 1007—21

151.626/428.27. F. IV. M. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

Ezenrel közhírré tétetik, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bőröndök, táskák, kalapok, ruha és fehérneműek, botok, napernyők és esernyők, stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával d. u. 2 órako azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adni.

Szeged	állomáson	1901. október 17-én.
Arad	„	„ 24-én.
Debrecen	„	„ 29-én.

Budapest, 1901. október havában.

(3.3) Az igazgatóság.

Kitünő

őszi és téli réti legelő Oppován,
3500 hold,

szarvasmarha, ló, juh és sertések részére.

A jószág március hó végéig rajta maradhat.

Azonkívül 500 hold kitünő nád ugyanott eladó.

Bővebb felvilágosítást ad

Gyuricsits Milán,

ispán, Oppován.

(953-84)

6837. kig. szám 1901.

1094-3.2

Pályázati hirdetmény.

Torontálmegye antalfalvai járáshoz tartozó Ozora községi II-ik segédjegyzői állás lemondás folytán megüresedett, arra ezzel pályázatot hirdetek

Ezen állással 800 korona évi fizetés élvezete van egybekötve.

Felhívom pályázni óhajtokat, hogy képesítéseiteket, eddigi alkalmazásukat, a magánéletüket, nemkülönben nyelvismeretüket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényüket folyó évi október hó 24-ig hozzám nyújtsák be.

A megyei szabályrendelet értelmében pályázóktól megkívánom, hogy jegyzői képesítéséről szóló bizonyítványt mutassanak be.

A választást f. évi október hó 25-én d. u. 4 órakor fogom Ozora községnézőnánál megtartani.

Kelt Antalfalván, 1901. évi október hó 5-én.

Szavits,
főszolgabíró

Kiadó lakás.

Árpád-utca 7. számú házban négy szobából és mellékhelyiségekből álló szép nagy

lakás

november 1-étől kiadó.

995-33

Szerb Párdány község előjáróságától

1926. sz. 1901.

998-3.3

HIRDETMÉNY.

Szerb-Párdány határában a kataszteri feleméréshez képest a mesgyék megállapítandók és fa-, esetleg kő-cölöpökkel ellátandók. Ezen munkálatnak átadására a szóbeli árlejtés f. évi október hó 31-ének d. e. 9 órájára Szerb-Párdány község-házához kiűzzük és felkérjük a szakértő urakat szon résztveenni.

Kelt Szerb-Párdányban, 1901. évi október hó 5-én.

Fohsz,
jegyző.

Popov,
bíró.

TÉLI SZŐLŐ

legfinomabb minőségben

kilója 25 krajcár

Dr. Brájer Lajosnál

Uri-utca.

T. cz.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy kávéházamat újonnan renováltattam és két új Seifert-féle forgatható tekeasztallal elláttam; egyben van szerencsém a n. é. közönség b. figyelmét arra felhívni, hogy öreg boraimat mélyen leszállított áron fogom a mai naptól kezdve kimérni.

Muskatályt 1887. évi termés	Bakatorit 1890. évi termés
Ruzsicsait 1889. " "	Szilvásit 1891. " "
Rozsamálit 1888. " "	Hegyaljait 1886. " "
Magyarácit 1890. " "	Ermellékait 1886. " "

literenként 1 koronával.

Palugyai rizlingit 1884. évi termés
Ménesi vöröst 1887. " "

literenként 1 korona 60 fillérrel.

Szamorodnit 1886. évi termés

literenként 2 koronával.

Továbbá a legfinomabb erdélyi palackborokat

palackonként 2 koronával

fogom a n. é. közönség rendelkezésére bocsátani.

A n. é. közönség eddig irántam tanúsított bizalmára támaszkodva, azon reményben, hogy azzal ezentul is meg fog tisztelni, vagyok a legpontosabb kiszolgálást biztosítva

kitünő tisztelettel

Klein János,

vendéglős.

969-33

TUDOSITÁS.

Tisztelettel alólirott, több oldalról nyilvánított kivánság folytán, minden csütörtök és vasárnap a kaszinó éttermeiben, a helybeli legjobb zenekar által

zene-estélyt

rendez, a melyre a n. é. közönséget teljes tisztelettel meghívja

Marcoin Jenő,

987-85

kaszinó-vendéglős.

6488. I. 1901.

1005-3.1

Haszonbérbeadási hirdetmény.

Melenze község előjárósága ezennel közhirrre teszi, hogy a község tulajdonát képező

nagyvendéglő és mészárszék

1902 évi január hó 1-től számítandó 3 évre folyó évi október hó 17-ik napján d. e. 9 órakor Melenze község-házán nyilvános árverés útján külön-külön fog bérbe adatni.

Melenzén, 1901. október hó 8-án.

Predragovits
jegyző.

Kukin,
bíró.

Haszonbérbeadási hirdetmény.

Melenze község előjárósága ezennel közhirrre teszi, hogy a község határterületén gyakorolható vadászati jog 1902. évi január hó 1-től kezdve 6 egymásután következő évre 1901. évi október hó 17-ik napján d. e. 9 órakor nyilvános árverés útján bérbe fog adatni.

Melenzén, 1901. évi október hó 8-án.

Predragovits,
jegyző.

1006-3.1

Kukin,
bíró.

Erdőirtás.

A karátsonyilégi és doláci erdei uradalomban fekvő és 39,24 holdat kitevő erdőterület kisajátítás céljából ez időre bérbe adatik és felhivatnak a bérbe venni szándékozók, miszerint ajánlataikat f. évi október hó 20-ig gróf Karátsonyi Jenő ur ő nagyméltóságának bányai uradalmi tisztartóságához beküldeni sziveskedjenek.

A bővebbi feltételek megtudhatók Pettera Szilárd uradalmi főerdész-nél Dettán.

Báulak, 1901. október 5.

999-32

Az uradalmi intézőség.

151627/42828. F. IV.

M. kir. államvasutak.

Hirdetmény.

A kézbesíthetetlen és fölös szállítmányok a vasuti üzletsabályzat 70. §-a értelmében nyilvános árverés útján d. e. 9 órakor az alább felsorolt állomások teherraktáraiban a következő napokon kerülnek eladásra, melyhez a t. közönség ezennel meghívatik:

Budapest-dpart	állomáson	október 17-én.
Szeged	"	17-én.
Pozsony	"	21-én.
Zágráb	"	21-én.
Ujvidék	"	22-én.
Kassa	"	22-én.
Győr	"	23-án.
Eszék	"	23-án.
Budapest nyugati	"	24-én.
Arad	"	24-én.
Veszprém	"	25-én.
Kolozsvár	"	25-én.
Békés Csaba	"	28-án.
Szatmár Németi	"	28-án.
Debrecen	"	29-én.
Miskolc göm. p. u.	"	29-én.
Nagyvárad	"	30-án.
Fiume	"	30-án.

Budapest, 1901. évi október hó 1-én.

Az igazgatóság.

(Utányomás nem díjazatik.)